

Generelle budgetforudsætninger

3. Generelle budgetforudsætninger

3.1 Generelt om budgettets funktion

Senest 15. oktober skal Byrådet vedtage budgettet for det følgende år samt tre overslagsår. Formålet med de tre overslagsår er bl.a. at belyse de mere langsigtede økonomiske konsekvenser af årsbudgettets vedtagelse og de økonomiske konsekvenser af den planlægning, der foreligger på en række områder.

Budgettet samt overslagsårene er totalbudgetter, der omfatter både drifts-, anlægs- og kapitalposter, dvs. at samtlige udgifter finansieres af samtlige indtægter under ét. Budgetbeløbene anføres brutto, dvs. med udgifter og indtægter angivet hver for sig.

3.2 Bevillingsbinding og -niveauer

I henhold til den kommunale styrelseslov fastsættes de nærmere regler for specifikationen af de poster på årsbudgettet, som Byrådet ved budgetvedtagelsen skal tage bevillingsmæssig stilling til.

Bevillingsangivelsen i budgettet er udtryk for den af Byrådet vedtagne fordeling af de økonomiske ressourcer mellem de forskellige kommunale opgaveområder. Budgettet angiver dermed størrelsen af det spillerum, der er overladt til udvalgene, forvaltningerne og institutionerne, når de i årets løb skal foretage økonomiske dispositioner på Byrådets vegne. Bevillingsoversigten fremgår af budgettets hæfte med budgetoversigter.

Ved meddelelse af en bevilling kan der af Byrådet tages forbehold over for enkelte udgifters afholdelse - betingede bevillinger. Foranstaltningen må dermed ikke iværksættes, før spørgsmålet har været forelagt. Der kan endvidere være knyttet særlige bemærkninger til en bevilling - eller dele af en bevilling - hvori der angives nærmere retningslinjer for anvendelsen af bevillingen.

Byrådet har fastlagt **bevillingsniveauet** for driftsvirksomheden, herunder refusion, på ud-

valgsniveau. Dog er de enkelte udvalgs bevillinger opdelt i henholdsvis serviceudgifter og overførselsudgifter. Endvidere er Klima-, Natur- og Miljøudvalgets bevillinger opdelt i det bruger- og det skattefinansierede område.

For driftsbevillingerne gælder, at disse er **netto-bevillinger**, dvs. at Byrådet alene tager bevillingsmæssig stilling til størrelsen af nettoudgifterne (udgifter fratrukket indtægter). Bevillingshaveren vil derfor kunne anvende eventuelle indtægter, der ligger ud over det budgetterede, til en forøgelse af udgifterne inden for samme bevillingsområde uden på forhånd at skulle indhente en tillægsbevilling fra Byrådet.

Økonomiudvalget er af Byrådet bemyndiget til at foretage omdisponeringer af midler mellem samtlige driftsbevillinger efter samtykke fra de involverede fagudvalg.

Gennem valg af bevillingsniveau fastlægger Byrådet rækkevidden af den dispositionsfrihed, som er overladt bevillingshaveren i forvaltningen af det pågældende område på Byrådets vegne.

I forbindelse med decentralisering af kompetence og ansvar er der på en lang række områder dannet "pengeposer", hvilket betyder, at institutionen som udgangspunkt får stillet én pose penge (netto) til rådighed, som skal dække alle udgifter til driften. Dog er den "udvendige vedligeholdelse" ikke medtaget.

Institutionen kan frit bestemme over pengeposen og f.eks. flytte beløb inden for den fastlagte pengepose. At pengeposen opgøres netto betyder, at eventuelle merindtægter kan anvendes til at forøge institutionens udgifter.

Omvendt gælder også, at uforudsete mindreindtægter/merudgifter skal afholdes inden for den fastlagte pengepose.

Byrådet justerede i marts 2015 regelsættet for overførsler mellem årene. Der er overførselsadgang på max 4% opsparing (beregnes som 4% af den enkelte pengeposes nettobudget).

Generelle budgetforudsætninger

Et eventuelt merforbrug overføres fuldt ud uden nogen procentgrænse. Det skal dog nævnes, at overførsel af merforbrug ikke må antage en størrelse, der påvirker serviceniveauet eller gør det urealistisk at rette op på forholdet uden at påvirke serviceniveauet.

Bevillingerne vedr. øvrige konti uden for pengeposterne er som udgangspunkt ét-årige og bortfalder ved årets udgang. Dog kan der overføres driftsmidler mellem regnskabsårene vedr. flg.:

- Projekter med ekstern finansiering (andre myndigheder)
- Lønpuljer
- Udvalgenes omstillingspuljer
- Udvalg, råd og nævns konti vedr. møder, rejser og repræsentation
- Takstfinansieret betaling fra andre kommuner
- Konti, hvor der i budgetbemærkningerne særskilt er givet adgang til overførsel

Øvrige beløb tilfalder kassen i regnskabsåret.

3.3 Det bruger- og skattefinansierede område

Det brugerfinansierede område

Det foreliggende budget er et totalbudget, der også omfatter forsyningsvirksomheden. Forsyningsvirksomheden bliver **ikke** finansieret over skatterne, men via brugerbetaling. Forsyningsvirksomheden er omfattet af "hvile-i-sig-selv"-princippet, der betyder, at alle udgifter over en periode skal være finansieret af brugerbetalingen. Over- eller underskud i det enkelte år forrentes løbende med rentesatsen på den toneangivende obligation. Resultatet for det brugerfinansierede område opgøres derfor særskilt, ligesom det er interessant at vurdere udviklingen i mellemværendet med kommunekassen.

Det skattefinansierede område

Den øvrige del af det kommunale budget bliver i overvejende grad finansieret af de kommunale skatteindtægter, og benævnes det skattefinansierede område.

Et væsentligt forhold ved det kommunale budget er at vurdere, om skatteudskrivningen står i forhold til serviceniveauet. Eller sagt med andre ord, om udgifterne er afpasset indtægterne. Der kan være enkeltstående, ekstraordinære forhold, der indvirker på resultatet et enkelt år, hvorfor man må se på tendensen over en vis årrække (f.eks. hele budgetperioden).

Er udgifterne generelt for store, vil kassebeholdningen på et tidspunkt nå et **kritisk** lavt niveau. Er indtægterne omvendt gennemgående for høje, vil kassebeholdningen på et tidspunkt nå et **kritisk** højt niveau.

I foranstående **resultatopgørelse** er der beregnet et resultat for henholdsvis det skatte- og brugerfinansierede område. Resultatet for det brugerfinansierede område består af forskellen mellem de samlede drifts- og anlægsudgifter, de samlede drifts- og anlægsindtægter samt evt. lånoptagelse vedr. det brugerfinansierede område.

For det skattefinansierede område indeholder resultatopgørelsen herudover de finansielle poster (nettoenter, afdrag, lånoptagelse, tilskud og skatter).

3.4 Skattestop og sanktioner

Sanktionslovgivningen på skatteområdet vedrører skattesatserne for indkomstskat, grundskyld og dækningsafgift for erhvervsjendomme.

Sanktionen træder i kraft, hvis kommunerne under ét øger skattesatserne. I disse tilfælde reduceres det samlede bloktilskud til kommunerne med et beløb, der svarer til kommunernes samlede merindtægter, som følge af skattestigningerne.

Reduktionen af bloktilskuddet fordeles med en individuel del til de kommuner, der har sat skatten op, og en kollektiv del til alle landets kommuner. Den individuelle straf er størst i det første år med skattestigninger.

Generelle budgetforudsætninger

	År 1	År 2	År 3	År 4	Fra år 5
Individuel	75 %	50 %	50 %	25 %	0 %
Kollektiv	25 %	50 %	50 %	75 %	100 %

Den kollektive andel fordeles på alle kommuner ud fra antallet af indbyggere i kommunen.

Ramme til skatteforhøjelser og -nedsættelser

I forbindelse med udligningsreformen gives der mulighed for, at de kommuner der oplevede tab ved udligningsreformen kan hæve indkomstskatten inden for en samlet ramme på op til 175 mio. kr. i 2025. De kommuner der sænker indkomstskatten, får et tilskud:

- op til 90 % af provenutabet i 2024 og 2025,
- op til 85 % af provenutabet i 2026,
- op til 80 % i 2027 og
- op til 75 % i 2028.

I modsætning til tidligere år er der ikke etableret en generel ramme til nedsættelse og forhøjelse af indkomstskatten og dækningsafgiften for erhvervsjendomme med tilskud.

Sanktionsmekanisme vedr. serviceudgifter

Regeringen og Kommunernes Landsforening har aftalt, at de samlede serviceudgifter for kommunerne under ét maksimalt må være 304,8 mia. kr. i 2024. Efterfølgende har Regeringen, som en del af finanslovsforhandlingerne, besluttet at løfte den kommunale serviceudgiftsramme for 2024 med yderligere 0,650 mia. kr.

Hvis de budgetterede eller de faktiske serviceudgifter for kommunerne under et overstiger dette beløb, reduceres bloktilskuddet med op til 3 mia. kr. på landsplan. For Vejle Kommune svarer dette til 61,5 mio. kr.

Er der tale om en overskridelse i de *vedtagne budgetter*, er Indenrigs- og Sundhedsministeren bemyndiget til at fordele reduktionen i bloktilskuddet til kommunerne. En sådan fordeling kan enten ske individuelt til de kommuner hvis budgetterede serviceudgifter skønnes for høje, eller kollektivt til alle kommuner. Alternativt kan reduktionen i bloktilskuddet fordeles som en kombination af individuelt og kollektivt.

Er der tale om en overskridelse i *regnskabssituationen* fordeles reduktionen i bloktilskuddet med 60 % til de kommuner, der overskrider rammen, og 40 % fordeles kollektivt på alle kommuner.

Sanktionsmekanisme vedr. anlægsudgifter

På landsplan må de samlede bruttoanlægsudgifter (ekskl. ældreboliger og det brugerfinansierede område) være 19,1 mia. kr. i 2024.

Kommunerne skal koordinere deres anlægsbudgetter for 2024 således, at disse under ét svarer til det aftalte niveau.

1 mia. kr. af bloktilskuddet er betinget af, at kommunernes anlægsbudgetter under ét holder sig inden for rammen. For Vejle Kommune svarer det til 20,5 mio. kr. i tilskud.

Generelle budgetforudsætninger

3.5 Befolkningsudviklingen

ALDER/ÅR	2023	2024	2025	2026	2027	Ændring 2023-27 i %
0 - 5	8.414	8.592	8.687	8.857	9.051	7,6%
6 - 16	15.779	15.866	15.963	16.006	16.156	2,4%
17 - 24	11.213	11.125	11.065	11.188	11.372	1,4%
25 - 39	22.405	22.840	23.070	23.361	23.806	6,3%
40 - 64	39.692	39.779	40.003	40.241	40.546	2,2%
65+	23.449	23.824	24.139	24.609	25.080	7,0%
I alt	120.952	122.026	122.926	124.261	126.011	4,2%

Kilde: befolkningsprognose for Vejle Kommune 2023-2027, forår 2023. Tallene er opgjort pr. 1. januar.

Af tabellen ses, at alle aldersgrupper forventes at være i vækst i Vejle Kommune over den kommende årrække. Der forventes størst vækst i aldersgrupperne 0-5 år (7,6%), 65+ (7,0%) samt i aldersgruppen 25-39 år (6,3%). Væksten blandt

skolebørn i aldersgruppen 6-16 (2,5%) og de 17-24 årige (1,4%) samt aldersgruppen 40-64 årige (2,2%) er mere beskedne. Samlet set forventes en vækst på 4,2 %, svarende til 5.059 personer.

3.6 Pris- og lønskøn

Generelt

(B = Oprindeligt budget, Rev. = Revideret skøn)

	B 2023 2022-2023	Rev. 2023 2022-2023	B 2024 2023-2024
Løn	2,74	2,59	4,07
Brændsel	-6,3	-3,99	0,17
Varekøb mv.	3,3	6,55	2,63
Entreprenør og håndværkerydelser	1,5	3,20	2,80
Tjenesteydelser	2,0	4,72	5,10
Løn og priser, i alt	2,5	3,1	4,1

Af ovenstående tabel fremgår Kommunernes Landsforenings skøn over den kommunale pris- og lønudvikling for 2023 og 2024. Skønnet for pris- og lønudviklingen bliver af Kommunernes Landsforening korrigeret løbende med henblik på en så korrekt pris- og lønfremskrivning som muligt.

Ved fremskrivning af driftsbudgettet til 2024-niveau er anvendt ovenstående skøn fra Kom-

munernes Landsforening vedr. 2024 samt det reviderede skøn for 2023.

Generel lønfremskrivning

Udgangspunktet for lønfremskrivningen er de enkelte fagudvalgs lønbudget 2024, som er udarbejdet inden for de udmeldte driftsrammer.